

TET0020 Teema 4. AVATUD MAJANDUS**Tehke õige valik! (kui teisiti ei ole öeldud, siis ainult 1 õige vastusvariant!)**

1. Kui rahvuslik kogutoodang $Y=1000$ ja kodumaised tarbimiskulutused kokku nii kodumaistele kui ka välismaistele toodetele ja teenustele on 900, siis netoeksport NX võrdub:
 - a) 100
 - b) – 100
 - c) 1900
 - d) 0
2. Kui kodumaised investeeringud ületavad kodumaised säästusid, siis võime täheldada
 - a) negatiivseid netovälisinvesteeringuid
 - b) riigieelarve defitsiiti
 - c) kaubavahetusbilansi defitsiiti
 - d) nii a) kui ka c) on õiged vastused
3. Olukorras kus maailma intressimäär on konstantne, valitseb täistööhõive ning algne väliskaubanduse ülejääk on null, toob avatud majanduse maksude alandamine (maksukärped) kaasa
 - a) kaubavahetusbilansi defitsiidi
 - b) rahvuslike säästude kahanemise
 - c) negatiivsed netovälisinvesteeringud
 - d) kõik eelpoolloetletud tulemused
4. Eeldame, et mõned suured avatud majandusega riigid vähendavad avaliku sektori kulutusi, mis toob kaasa maailma intressimäära alanemise. Mis aga kõige tõenäosemalt juhtub seetõttu väikeses avatud majandusega riigis?
 - a) säästude vähenemine
 - b) investeeringute kahanemine
 - c) kaubandusbilansi defitsiidi suurenemine (või ülejäägi vähenemine)
 - d) netovälisinvesteeringute kasv
5. Kui väikeses, avatud majandusega riigis on eksport 5 miljonit rahaühikut ja import 7 miljonit rahaühikut, siis kaubandusbilanss on ning kapitali netoväljavoog on:
 - a) puudujäägiga; negatiivne
 - b) ülejäägiga; negatiivne
 - c) puudujäägiga; positiivne
 - d) ülejäägiga; positiivne
6. Kui arvuti maksab USAs 1000 dollarit kui palju maksab seesama arvuti Mikrolandia riigis, mille valuuta nominaalne vahetuskurss on 2 Mikrolandia rahaühikut ühe dollari kohta (vastuste arvud on Mikrolandia rahaühikutes)
 - a) 500
 - b) 250
 - c) 2000
 - d) 1000
7. Kui arvuti maksab riigis Makrolandia 5000 kohalikku rahaühikut ja riigis Mikrolandia 20000 kohalikku rahaühikut ning nominaalne vahetuskurss on 2 Mikrolandia rahaühikut ühe Makrolandia rahaühiku kohta, siis Makrolandia reaalne vahetuskurss on
 - a) 8
 - b) 4
 - c) 2
 - d) 0,5
8. Kui väikese avatud majandusega riigi valitsus tõstab üksikisiku tulumaksu määra, siis
 - a) netoeksport suureneb
 - b) investeeringud kasvavad
 - c) reaalse vahetuskursi tasakaalutase tõuseb
 - d) tarbimine suureneb
9. Kui investeeringute nõudlus väikeses avatud majandusega riigis alaneb, siis

- a) reaalse vahetuskursi tasakaalutase kasvab
- b) netoeksport suureneb
- c) rahvuslikud säästud kasvavad
- d) netovälisinvesteeringud vähenevad

10. Kui Muppetlandia riigi valitsus seaks sisse kõrged tollid importkaupadele, siis pikal perioodil
- a) Muppetlandia netoeksport kasvab
 - b) Muppetlandia reaalne valuutakurss tõuseb
 - c) netovälisinvesteeringud Muppetlandiasse vähenevad
 - d) kõik eelpoolnimetatud on õiged

11. Täitke tabel, eeldades, et vaatluse all on USA kodumaised tarbimiskulutused mis koosnevad kulutustest kodumaistele C^d ja välismaistele C^f hüvistele. Täpselt sama kehtib ka investeerimiskulutuste I ja avaliku sektori kulutuste G kohta. Tabeli arvandmed on miljardites dollarites.

	USAs toodetud hüviste ja teenuste ostud	Teistes riikides toodetud hüviste ja teenuste ostud	Kogukulutused USAs
(1)	(2)	(3)	(4)
USA kodumajapidamised	$C^d=3100$	$C^f=400$	$C = \dots\dots\dots$
USA firmad	$I^d=600$	$I^f= \dots\dots\dots$	$I = 800$
USA avalik sektor	$G^d= \dots\dots\dots$	$G^f= 100$	$G = 1000$
KOKKU	$\dots\dots\dots$	$\dots\dots\dots$	$\dots\dots\dots$

Tabeli andmetel on seega USA import kokku = $\dots\dots\dots$

Kui eeldada, et eksport kokku on 900 (miljardit), siis arvutage järgmised näitajad (kirjutage punktiirjoontele vastavate näitajate arvulised suurused)

$$(C = \dots\dots\dots) + (I = \dots\dots\dots) + (G = \dots\dots\dots) + (\text{eksport} = \dots\dots\dots) - (\text{import} = \dots\dots\dots) = (Y = \dots\dots\dots)$$

Eksporti ja impordi vahet nimetatakse enamasti $\dots\dots\dots$

Antud ülesandes on see = $\dots\dots\dots$

12. Täitke alljärgnev tabel.

Variant	Y	C	I	G	NX	T	Erasääst	Avaliku sektori sääst	Rahva- majanduse kogusääst
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
I	5000	3000	700	1000		900			
II	5000	3200	900	1000		900			
III	5000	3200	900	900		1000			

Lisaks tabeli täitmisele esitage ka kõigi kolme variandi kohta ka

Variant I

väliskaubanduse saldo (jooksevkonto kaubandusbilanss)= $\dots\dots\dots$

netovälisinvesteeringud $S - I = \dots\dots\dots$

Variant II

väliskaubanduse saldo (jooksevkonto kaubandusbilanss)= $\dots\dots\dots$

netovälisinvesteeringud $S - I = \dots\dots\dots$

Variant III

väliskaubanduse saldo (jooksevkonto kaubandusbilanss)= $\dots\dots\dots$

netovälisinvesteeringud $S - I = \dots\dots\dots$

13. Eeldame, et väikeses, avatud majandusega riigis, kus valitseb täistööhõive, on rahvamajanduse sääst (kogusääst) võrdne 300 rahaühikut.

a) kui kodumaised (sisemaised) investeeringud on määratud seosega $I = 400 - 20r$, kus r on reaalne intressimäär protsentides, siis milline oleks intressimäär kui tegemist oleks suletud majandusega.

Intressimäär = protsenti

b) kui antud riigi majandus on aga avatud ning maailma intressimäär on 10 protsenti, millised oleksid siis investeeringud

Investeeringud =

c) milline oleks jooksevkonto, kas puudu- või ülejäägiga? Milline oleks kapitali netoväljavoog (netovälisinvesteering)?

Jooksevkonto

Kapitali netoväljavoog =

14. Eeldame, et väikeses, avatud majandusega riigis, kus valitseb täistööhõive, sõltub tarbimine (tarbimiskulutused) ainult kasutatavast tulust. Rahvamajanduse sääst (kogusääst) on 300, investeeringud on määratud seosega $I = 400 - 20r$, kus r on reaalne intressimäär protsentides ning maailma intressimäär on 10 protsenti.

a) kui avaliku sektori kulutused (valitsuse kulutused) kasvavad 100 ühikut, kas siis investeeringud muutuvad? Milline on investeeringute arvuline suurus pärast muutust?

Investeeringud, investeeringute arvuline suurus =

b) kui avaliku sektori kulutused (valitsuse kulutused) kasvasid 100 ühikut, kas see muudab kaubandusbilanssi? Kui muudab, siis kui palju ning millises suunas?

..... kaubandusbilanssi, ühikut

c) kui avaliku sektori kulutused (valitsuse kulutused) kasvasid 100 ühikut, kas see muudab kapitali netoväljavoogu (netovälisinvesteeringut)? Kui muudab, siis kui palju ning millises suunas?

..... kapitali netoväljavoogu, ühikut

d) kas reaalne vahetuskurss tõuseb, langeb või jääb muutumatuks, kui avaliku sektori kulutused suurenevad?

reaalne vahetuskurss

15. Eeldame, et väikese avatud majandusega riigi majandust kirjeldavad järgmised võrrandid:

$$Y = \bar{Y} = F(\bar{K}, \bar{L}) = 1200$$

$$Y = C + I + G + NX$$

$$C = 125 + 0,75(Y - T)$$

$$I = I(r) = 200 - 10r$$

$$G = \bar{G} = 150$$

$$T = \bar{T} = 100$$

Kui reaalne intressimäär on 10%, siis $r = 10$ ning

a) $C = \dots$ $I = \dots$ $G = \dots$ ning $NX = \dots$

Järelikult kaubandusbilanss =

b) kasutatav tulu =

KMP erasääst =

avaliku sektori sääst =

rahvamajanduse (kogu)sääst $S = \dots$

$S - I = \dots$

ning selliselt on kapitali netoväljavoog ehk netovälisinvesteeringud =

c) joonistage teljestikule kus vertikaalteljel on reaalne intressimäär r ja horisontaalteljel *investeeringud*, *säästud*, kaks graafikujoont: investeeringute ning säästude kõverad, tähistades need I_1 ja S_1 ning märkige ära ka tasakaalupunkt A .

d) eeldame, et nüüd avaliku sektori kulutused kasvavad 100 ühiku võrra ning on võrdsed 250. Kui Y jääb endiselt tasemele $Y=1200$, nihutab antud muutus säästujoont ühiku võrra. Investeeringuskõver aga (nihkub või ei nihku).

16. On antud järgmised andmed:

$$Y = 5000$$

$$G = 1000$$

$$T = 1000$$

$$C = 250 + 0,75(Y - T)$$

$$I = 1000 - 50r$$

$$NX = 500 - 500 \cdot \varepsilon$$

$$r = r^* = 5$$

a) Leia rahvamajanduse sääst, investeeringud, kaubandusbilanss ja tasakaalu reaalne vahetuskurss.

Vastused:

$$S = \dots \quad I = \dots \quad NX = \dots \quad \varepsilon = \dots$$

b) Valitsussektori kulutused suurenesid 250 ühiku võrra. Leia rahvamajanduse sääst, investeeringud, kaubandusbilanss ja tasakaalu reaalne vahetuskurss.

Vastused:

$$S = \dots \quad I = \dots \quad NX = \dots \quad \varepsilon = \dots$$

c) Maailma intressimäär on 10 % ja $G = 1000$. Leia rahvamajanduse sääst, investeeringud, kaubandusbilanss ja tasakaalu vahetuskurss.

Vastused:

$$S = \dots \quad I = \dots \quad NX = \dots \quad \varepsilon = \dots$$

17. Riik X on väike avatud majandusega maa mille põhiliseks eksporditavaks on tootmiskäsitluste seotud kaubad. Järsud muutused maailma eelistustes ja tootmistrendides muutis riigi X tootmistoodangu ekspordi ebapopulaarseks.

a) Mis juhtus riigi X säästuga, investeeringutega, netoekspordiga, intressimäära ja vahetuskursiga? Kujutage muutuseid joonisel!

Vastus:

.....

b) Riigi X elanikud reisivad meelsasti välismaale. Kuidas mõjutab vahetuskursi muutus elanike reisiplaneid?

Vastus:

.....

c) Riigi X valitsus otsustas alandada makse, et viia vahetuskurss endisele tasemele. Kuidas mõjutab valitsuse taoline ekspansioonifiskaalpoliitika sääste, investeeringuid, netoeksporti ja intressimäära? Kujutage seda ka joonisel!

Vastus:

.....

.....

.....

18. 1989 aastal väitis Jaani Ameerikas elav sõber, et reisimine Itaaliasse on nüüd palju odavam kui aastal 1979. Siis (1979 aastal) sai 1 dollari eest 1000 liiri, nüüd 1989-ndal aastal aga 1500 liiri. Antud ajaperioodi (vahemiku) kohta on teada veel järgmised andmed: Itaalias oli inflatsioon 100% ja USA-s 25%, 1979 aastal maksis tass kohvi USA-s 1 dollar ja Itaalias 1000 liiri. Kas Jaani sõbral oli õigus?

Vastus:

.....

.....

.....

.....

19. LISAÜLESANNE soovijaile iseseisvaks harjutamiseks! On antud järgmised andmed suure, avatud majanduse kohta:

$$Y = 5000$$

$$Y = C + I + G + NX$$

$$C = 0,5 (Y - T)$$

$$I = 2000 - 100r$$

$$NX = 500 - 500 \cdot \varepsilon$$

$$CF = -100r$$

$$CF = NX$$

$$G = 1500$$

$$T = 1000$$

Kus NX on netoeksport, CF on kapitali netoväljavoog ehk netovälisinvesteeringud, ε on reaalne vahetuskurss

Leidke järgmiste näitajate arvulised väärtused, kasutage asendusvõtet:

$$C = \dots\dots\dots$$

$$I = \dots\dots\dots$$

$$NX = \dots\dots\dots$$

$$CF = \dots\dots\dots$$

$$r = \dots\dots\dots$$

$$\varepsilon = \dots\dots\dots$$